

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Sfântul Sinod

al sfintei biserici autocefale ortodoxe române

No. 238.

Scrisoare pastorală

A Sfântului Sinod al Sfintei biserici autocefale ortodoxe române către clerul și poporul român dreptcredincios cu prilejul încoronării M. S. Regelui Ferdinand I și a soției Sale Regina Maria.

Se citește în ziua încoronării în toate bisericile din țară, înaintea „Doxologiei”, omițându-se părțile, cari nu privesc decât pe preoți.

N O I:

Membrii Sf. Sinod al Sf. biserici ortodoxe autocefale române și ai voștri păstori sufletești: — Vouă, tuturor Românilor dreptcredincioși din România întregită, vă dorim dela Dumnezeu pace și sănătate; vă dorim cuget credincios și cinste în casele voastre; și ne rugăm Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca binecuvântările Noastre să se pogoare peste voi, ca roua cerului! (I Moise 27, 29).

Iubiți Creștini!

Vă vestim azi bucurie mare, care va fi la tot norodul! Voi știți, că Dumnezeuul părinților noștri ne-a scos în cursul vremurilor din mari nevoi și din multe neazuri și ne-a adus, cu a Lui purtare de grijă și cu a Lui neajunsă înțelepciune, la liman de bucurie și la loc coprinzător și înalt.

Privim, în urma noastră, căile priporoase și pline cu jertfele neamului nostru; și inima noastră e neputincioasă să lămurească și să spună acum în vorbe toată româneasca noastră bucurie.

Dumnezeu a fost milostiv cu neamul nostru!

Dumnezeu a voit să mângâie sufletele voevozilor, strămoșilor și părinților noștri; și — pentru multele lor lupte și osteneli — le-a dat lor răsplată și izbândă în mâinele urmașilor, adică în mâinele noastre și în zilele noastre.

Dumnezeu a îndeplinit cu noi un cuvânt scris în Sfintele Scripturi; și din cămara îndurărilor Sale, deapururi nesecate, a revărsat peste noi untdelemnul proorociei, care zice:

„Și-i voi face pre ei un singur neam, și un singur domn va fi domn peste toți!” (Ezechiel 37, 22).

Ca o rugă puternică de mulțumită, ridicată cerului de tot neamul românesc, se înalță azi, din inima Ardealului, biserica catedrală a încoronării.

Anul acesta, 1922, luna Octombrie, ziua 2/15, măritul nostru Domnitor, M. S. Regele Ferdinand I, va urca, alături de grațioasa noastră Doamnă, M. S. Regina Maria, treptele Catedralei încoronării și înaintea Sf. altar se vor închina Împăratului Împăraților, zicând cu psalmistul: „Fi-voiu ca un măslin roditor, în casa lui Dumnezeu! Nădădui-am în mila Domnului în veac și în veacul veacului. Lăudate-voi pe Tine în veac, căci Tu ai făcut aceasta!” (Psalmul 52, 10, 11).

Deci, în arătata zi, biserica neamului românesc va fi deplină și inimile noastre și sfintele noastre biserici cuvine-se să răsune de laudele Celui-Prea-Înalt: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul! Să ne veselim și să ne bucurăm într'ansa!” (Psalmul 118, 24).

Drept aceea, gândindu-ne la această zi, vă poftim în deosebi pe voi, Preacucernicilor protopopi și preoți și pe toți cei din cinul preoțesc și călugăresc, din toată biserica ortodoxă română, să pregătiți toate cele covenite, ca să sărbătoriți, după toată vrednicia și măreția ei, înaintea Domnului și în mijlocul norodului, această zi de mare bucurie pentru tot neamul nostru.

Vă mai poftim pe voi, care unde aveți cădere și putere, să nu uitați cu nici un chip pe cei ce trăiesc alături de noi Românii, adică pe concetățenii noștri de alt sânge și de altă credință, și să-i chemați frățeste în deplină înțelegere cu autoritățile statului la bucuria poporului român. În biserică și alături de biserică, după putință și după împrejurări, să vă dați osteneala, ca glasul vostru să ajungă până la auzul inimilor și să-i lămuriiți și să-i zidiți sufletește, tâlcuindu-le și cântându-le „Veseliți-vă neamurilor, împreună cu poporul Lui!” (Romani 15, 10); (Moise 84, 43).

*

În deosebi dispunem, ca în întreaga țară:

1. În ajunul zilei de încoronare să se slujească în toate bisericile privighere.

2. În ziua încoronării se va sluji mai întâi:

a) Sfânta liturghie și după terminarea ei
b) O doxologie (Tedeum) de mulțumită, pentru că ne-a învrednicit Dumnezeu a ajunge această zi istorică, pentru îndelunga domnie a Majestăților Lor Regelui și a Reginei și pentru sănătatea întregii familii dumnitoare.

3. După doxologie se rostește următorul polihron:

PENTRU REGE :

Majestății Sale Preaînălțatului și Multstăpânitorului nostru Domn Ferdinand I, din mila lui Dumnezeu Rege al României și desrobitor al mănoasei Basarabii, al dulcei Bu-

cuvine, al falnicului Ardeal, al mândrului Banat, al fericitei Crișane, al Satmarului și al Sălajului. Celui ce a reînviat țara lui Negru Vodă dela Olt și istoricul Maramureș al lui Dragoș Vodă:—

Dă-i, Doamne, zile bune și îndelungate, pace, sănătate mântuire și biruință asupra dușmanilor și să trăiască întru mulți și fericii ani.

PENTRU REGINĂ :

Majestății Sale Măritei noastre Doamne și Regine Maria, ajutătoarea celor săraci și în strâmtorare, — mângâitoarea celor bolnavi și în suferință, — alinătoarea de dureri a celor răniți și pe patul de moarte, — ocrotitoarea văduvelor și a celor orfani, — protectoarea artelor, a științelor și a tuturor mișcărilor nobile pentru propășirea obștească;—

Celeia ce, în cele mai grele zile ale neamului, a revărsat pretutindenea din comoara sufletului ei, ca dintr'un izvor bogat, încredere și însuflețire: — Dă-i Doamne, mulțumire și sănătate și o păzește întru mulți și fericii ani.

Se cântă Imnul Regal: „Trăiască Regele”.

Slujba din ziua încoronării trebuie astfel rânduită, ca polihroniul dela doxologie să se citească la orele 11, când se vor trage clopotele bisericilor din localitate. Astfel toate clopotele bisericilor din țară vor suna cam la acelaș ceas.

La doxologie se invită autoritățile tuturor oficiilor și oaspeții.

Acestea sunt îndemnul și porunca, pe care vi le dăm, din timp, Vouă, Preacuvioșilor păstori sufletești ai poporului nostru dreptcredincios, cu bună încredințare, — că aceasta și mai mult decât aceasta veți face.

*

Veți face adică, să lumineze în toate cugetele și să se pătrundă orice inimă și să priceapă orice minte cuvintele Sf. prooroc și împărat David, strălucind azi, ca un șirag de stele prooroace, deasupra țării noastre, deasupra slăvitului nostru Rege:

„Doamne, de ocrotirea Ta puternică se veselește Regele, și ajutorul Tău îl umple de bucurie. Tu i-ai dat ce-a dorit inima lui, și

de cererea buzelor lui nu l-ai lipsit. Că l-ai întâmpinat pe el cu binecuvântarea bunătății; pus-ai pe capul lui cununa de pietre scumpe!" (Psalmul 21, 1, 4).

Iar pe voi pe toți, Români dreptmăritori de pretutindeni, Dumnezeu să vă cerceteze cu plină măsură a îndurărilor Lui; și bucuria, cu care a bucurat pe Rege și pe popor, să rămână statornică întru noi.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și paza cea deapauri a Sf. Duh, care ne străjuește și ne ține, să fie cu voi cu toți. Și numele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos să se preamărească în toată lumea și în tot neamul românesc în toate zilele și în toți vecii, până la venirea Lui. Amin!

București, în ziua Bunei-Vestiri 1922.

Dr. ELIE MIRON CRISTEA

Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei, exarh al plaiurilor, Primat al țării românești, președinte al Sf. Sinod; locțiitor al scaunului din Cesarea Capadochiei, etc.

Dr. PIMEM GEORGESCU

Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei, exarh al plaiurilor, etc.

Dr. VLADIMIR REPTA

Mitropolit al Bucovinei

Dr. VARTOLOMEIU STĂNESCU

Episcop al Râmnicului Nouului-Severin.

VISARION PUIU

Episcop al Argeșului.

NICODIM MUNTEANU

Episcop al Hușilor.

IOAN I. PAPP

Episcop al Aradului, Ienopolei, Hălmgăului și al părților din Banat.

ROMAN R. CIOROGARIU

Episcop al Oradiei-Mari.

EVGHENIE HUMULESCU

PLOEȘTEANU

Arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor.

ARHIEREUL IPOLIT

VORUBCHIEVICI RĂDĂUȚEANU

ARHIER. MELETIE DOBRESCU

CONSTANȚEANU

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop al Alba-Iuliei și Sibiului, Mitropolit al Transilvaniei, Banatului, Crișanei și al Maramureșului.

GURIE GROSU

Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului.

TEOFIL MIHĂILESCU

Locotenent Episcop al Buzăului.

TEODOSIE ATANASIU

Episcop al Romanului.

PLATON CIOSU

Locotenent Episcop al Dunării-de-Jos.

Dr. IOSIF TR. BĂDESCU

Episcop al Caransebeșului.

NICOLAE IVAN

Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului.

IACOB ANTONOVICI AL

BOTOȘANILOR

Arhiereu vicar al Arh. episcopiei Iașilor.

DIONISIE IERHAN AL

ISMAILULUI

Arhiereu vicar al Arhiepiscopiei Chișinăului și Hotinului.

ECTENIA CEA MARE

Dela începutul Doxologiei:

Diaconul: „Cu pace Domnului să ne rugăm“

s. c. l.

Pentru ca să primească cu milostivire rugăciunea

noastră, a nevrednicilor robilor Săi, și dorința neamului și a țării să o împlinească cu bine . . . Domnului să ne rugăm.

Ca Domnul Dumnezeu să binecuvinteze slujba încoronării Preainălțatului nostru Rege Ferdinand I și a măritei noastre Regine Maria și să l împodobească pe Ei și cu coroana faptelor mărețe . . . Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să reverse asupra Lor darurile Sale nescacate și să strălucească coroana pe fruntea Preainălțatului nostru Rege Ferdinand I, ca steaua corăbierului și cu ea să calăuzească la limanul liniștei și al muncii pașnice corabia poporului său . . . Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să măntuiască regatul României, sfânta sa biserică și pe slujitorii ei, mitropoliți, arhiepiscopi, episcopi și arhieriei și pe tot cinul preoțesc și călugăresc, și pe toți frații noștri cei întru Hristos, de tot necazul, nevoia și primejdia, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să întărească cu dreapta Sa stăpânirea Regelui nostru, puterea armatei sale și să lumineze pe cărmuitorii și legiuitorii țării spre cele bune și de folos; iară pe poporul său să-l miluiască cu duh de ascultare, cu pace, sănătate, propășire și cu intrarmarea îngerilor Săi . . . Domnului să ne rugăm.

Apără, miluiește și ne păzește, Dumnezeule, cu darul Tău.

Pe preasfânta, curata, prea-binecuvântata, slăvita, stăpâna noastră de Dumnezeu născătoarea și pururea fecioara Maria, cu toți sfinții pomenindu-o: — pre noi înșine și unul pre altul și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.

Preotul: Că Ție se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Corul: Amin. și: „Dumnezeu este Domnul și s'a arătat nouă, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului“, pe un glas festiv de patru ori.

„Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; biruința Regelui nostru asupra celor protivnici dăruiește și cu crucea Ta păzește pre poporul Tău, și celelalte ca la orice Doxologie pentru Rege“.

ECTENIA

După Sf. Evanghelie.

Diaconul: Miluiește-ne pre noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește.

Încă ne rugăm pentru Preainălțatul și de Hristos iubitorul Regele nostru Ferdinand I și pentru iubitoarea de Hristos Regina noastră Maria și întreaga Augusta dinastie, pentru stăpânirea, biruința, pacea, sănătatea și măntuirea lor, și pentru ca Domnul Dumnezeu nostru mai ales să le deie spor să le ajute lor întru toate și să le supună pre toți vrăjmașii și protivnicii.

Corul: Doamne miluiește, de 3 ori.

Încă ne rugăm pentru Preasfințitul arhiepiscopul și mitropolitul nostru Miron, Primatul României, (în celelalte eparhii se pomenește chiriarhul respectiv) pentru toți Preasfinții mitropoliți, arhiepiscopi, epi-scopi și arhierii, și pentru tot cinul preoțesc și călu-găresc, pentru sănătatea și mântuirea lor

Corul: Doamne miluiește, de 3 ori.

Mulțumind cu frică și cu cutremur milostivirii Tale, pentru binefacerile, ce ai revărsat cu îndestulare asupra părinților și înaintașilor noștri, asupra noastră asupra țării românești întregite și asupra tuturor cetățenilor ei — cădem înaintea Ta și cu smerenie strigăm: Binecuvintează și de acum înainte pământul țării noastre, tronul și poporul ei. Ia sub scutul ari-pilor Tale ocrotitoare pe toți cetățenii României, pe fruntașii și cărmuitorii ei, ca prin muncă și cinste desăvârșită — călăuziți de dragostea de neam și față și de simțul răspunderii — să mijlocească propășirea și binele obștesc și să ne facem astfel cu toții vrednici de îndurarea Ta . . . rugămu-Te, întru tot mi-lostive Impărate, auzi-ne și ne miluiește.

Preotul: Auzi-ne pre noi, Dumnezeu, Mântui-torul nostru, nădejdea tuturor marginilor pământului și a celor de pre mare departe, și milostive Stăpâne, milostiv fii pentru păcatele noastre și ne miluiește pre noi.

Că milostiv și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.

Sfințirea bisericii din Rîșcu- lița și vizitațiuni canonice.

Rîșculița este una dintre comunele aparținătoare protopopiatului Hălmagiului, cu 958 locuitori, așezată între dealuri cu puțin pământ arător. Oamenii se ocupă cu facerea spetelor cutrierând țara dealungul și dealatul, ca să-și poată câștiga traiul vieții.

Din modestul lor câștig adunat cu multă ostă-neală și abnegațiune și-au edificat școală nouă și și-au renovat biserica și cea mai ferbinte dorința a lor a fost, că aceasta biserica restaurată și împodobită prin jertfa credinței și dragostei lor creștinești, să o sfințească Preasfinția Sa, Domnul Episcop diecezan al Aradului, Ioan I. Papp cu atât mai vârtos, că — după zisa bătrânilor — nici în Rîșculița, nici în comunele din părțile acestea, picior de episcop n'a călcat.

Preasfinția Sa — dând urmare dorinței credin-cioșilor — conform programului satorit de mai înainte în conțelegere cu protopopul tractual, în ziua de 10/23 Septembrie a. c. dimineața la orele 7 a plecat cu trenul spre Rîșculița însoțit de ases. refer. bis. Mihaiu Păcățian, referentul fondului diaconul Ioan Cioara și profesorul de cant și tipic, Atanasie Lipovan,

În cale s'au asociat protopopul B.-Ineului, Ioan Georgia, protopopul Butenilor, Florian Roxin și proto-popol Hălmagiului, Cornel Lazar.

În drumul spre Rîșculița a fost întâmpinat Pr. Sf. Sa la gara din Gurahonț de preotul locului Virgil Bulz, preotul Constantin Lazar din Zeldiș și preotul Sabin Stanijan din Mădrijești împreună cu un număr mare de popor; iar în gara Vața de jos de primpre-torele Dr. I. German împreună cu autoritățile admini-strative din aceea localitate, și preotul locului în frunte cu un număr mare de popor.

Neavând cale directă spre Rîșculița, a trebuit să trecem cu trenul prin Baia de Criș la gara căreia in-telectualii de aici și din Brad în frunte cu inimosul protopop al Zărandului, P. Piso și zelosul primpre-tore Dr. I. German au făcut Preasf. Sale o caldă și im-pozantă primire.

Dela gară Preasfinția Sa a fost condus la localul.

Recepțiunile s'au făcut în edificiul plasei, unde și-au prezentat omagiile respectuoase: preoțimea ort. rom. a Zărandului în frunte cu protopopul tractual; protopopul gr. cat. Nicolae Bolboacă; preotul rom. catolic Kisto P.; protopopul év. reformat Iosif Molnar; Administrația plasei, Baia de Criș și Brad; Admini-stratia Spitalului jud. și Perceptoratul; Liceul din Brad; Revizoratul și școala de Stat; Judecătoriile de ocol, Notarul public; Ocolul Silvic și Regiunea agricolă, cărora Preasfinția Sa le-a răspuns în cu-vinte mulțumitoare pentru toți.

După recepțiuni a urmat masă comună dată în onoarea Preasfinției Sale; iar după masă am trecut cu toții la biserica din Tebea, unde la cererea in-zistentă a directorului liceului din Brad, a corpului profesoral și a protopopului tractual, Pr. Sf. Sa a cetit rugăciunile de începerea anului școlar fiind de față și elevii liceului, după care imediat a urmat pa-rastasul la mormântul eroiului nostru național, Avram Iancu care s'a sfârșit cu o cuvântare duiosă și pă-trunzătoare restită la înțelesul tuturor de Pr. Sf. Sa, scoțind în relief, că cea mai nobilă și mai frumoasă-virtute creștinească este și trebuie să fie recunoștința față de binefăcătorii noștri, de distinșii noștri bărbați, cari au luptat și s'au jertfit pentru binele obștesc și pentru neam și această virtute o recomandă să o cul-tive, ca pe o floare gingașă în deosebi tinăretul școlar. Prin recunoștință dăm dovadă, că suntem vrednici de distinșii noștri înaintași. Fără credință, dragoste și jertfă nu este propășire, nici cultură și nici mântuire. Pr. Sf. Sa și-a încheiat cuvântarea sărutând crucea dela mormântul lui A. Iancu.

De aici am plecat la Rîșca, unde înaintea bise-ricii ne-a așteptat poporul în frunte cu preotul local, care salută pe Preasf. Sa prin o cuvântare frumoasă. După răspunsul dat de Pr. Sf. Sa, se oficiază un pa-rastas la mormântul vrednicului fruntaș al diecezei Aradului, Dr. Nicolae Oncu. Pr. Sf. Sa depune o cu-nună pe mormânt, care să nu fie cu supărare, ar

putea fi mai bine îngrijit. De altcum acestor sentimente a dat expresiune și Pr. Sf. Sa în cuvântarea adresată poporului nădăjduind, că cei chemați vor repara greșeala din trecut.

În drumul spre Rîșculița a vizitat comuna Bal-dovini, unde înaintea bisericii ne-a așteptat poporul în frunte cu administratorul parohial, preotul Leontin Micluța. După salutul preotului și răspunsul Pr. Sf. Sale se face intrarea în biserică, unde după un serviciu scurt, Pr. Sf. Sa a cetit rugăciunea de deslegare și a rostit o cuvântare potrivită împrejurărilor locale îndemnând poporul să pazască poruncile lui Dumnezeu, să trăiască viață conjugală creștinească, să se îngrijească de creșterea și educația bună a copiilor dându-i la meserii și industriei și mai presus de toate să trăiască laolaltă în pace și în bună înțelegere.

La hotarul comunei Rîșculița ne-a așteptat un banderiu în frunte cu învățătorul locului, Axentie Popovici, care urând Pr. Sf. Sale bun venit, ne a condus până la sf. biserică; aici ne-a așteptat mult popor în frunte cu protopopul tractual și preotul locului, Leontin Micluța, care prin o vorbire scurtă și emoționată exprimă în numele său și al întregului popor deosebita fericire văzând pe iubitul Arhiereu descinzând în mijlocul lor și mulțumește Pr. Sf. Sale, că le-a împlinit dorința venind să le sfințească biserica. După ce Pr. Sf. Sa i-a asigurat, în răspunsul său, că a venit în mijlocul lor, necruțând nici-o ostăneală, cu aceeași dragoste sinceră, cu care a fost invitat, se face intrarea în sf. biserică, iar poporul erupe în ovații furtunoase.

După sfârșitul serviciului divin prescris în pre-seara sfințirii de biserică, Pr. Sf. Sa cu suita descinde în casa ospitală a preotului local, Leontin Micluța, primit fiind și găzduit cu multă dragoste și bucurie sinceră. Au fost invitați la cină, afară de protopopii însoțitori și alți preoți și intelectuali mireni.

În ziua următoare, adică Duminică în 11/24 Septembrie a. c. s'a făcut sfințirea bisericii.

Deja dimineața la orele 8, poporul era adunat în număr foarte mare, în jurul bisericii.

În cale spre biserică ne-a impresionat plăcut, că aproape tot la-a 2—3 casă se află ridicată câte o cruce înaltă lângă poartă pentru apărarea și sănătatea celor vii — tot-atâtea sentinele ale credinței strămoșești.

Biserica e zidită pe o colină, jur-împrejur vale încunjurată cu o cunună de dealuri înalte cu păduri.

E o adevărată panoramă. Nici cel mai renumit pictor n'ar fi putut combina un tablou mai frumos și cu atâtea variante, care în așa măsură să poată des-fată ochiul și sufletul.

Tot așa de plăcut ne-a impresionat văzând, că biserica pe din afară la o înălțime de 1½ metri era legată jur-împrejur cu o sfoară de ceară galbenă curată, de grosimea unui creion. Credința și dragostea poporului a încercuit biserica, pentru că din jertfa lor de dragoste s'a renovat și aceasta jertfă va avea să

fie legătura sufletească cu biserica și izvorul de dar și binecuvântare crească.

Serviciul divin s'a început la orele 8½ cu sfințirea apei, după care a urmat sfințirea bisericii, cu încunjurarea de trei ori, cetirea sf. evangheliilor, stropirea cu apă sfințită și ungerea zidurilor bisericii la locurile curvenite cu sf. mir, conform tipicului și apoi oficierea solemnă a sf. liturgii cu asistința protopopilor: Corneli Lazar al Hălmașului, Joan Georgia al B. Ineuului, Florian Roxin al Butenilor, Pompiliu Piso al Zărându-lui, Mihail Păcățian așes. refer. bisericesc și-a următorilor preoți: Ioan Nicula din Hălmașel, Sabin Micluța din Chertiș, Tărentiu Micluța din Cuied, Cornel Micluța din Aciuța, Leontin Micluța din Rîșculița, Nicolae Mateiu din Ribișcioara de jos, Gheorghe Indreș din Tomesti, Iosif Comșa din Ribița, Nicolae Florea din Rîșca, Iosif Tisu din Tebea, Teodor Draia din Moroda, Nicolae Florea din Tiulești, Dimitrie Mănațe din Poenari și în fine diaconii Ioan Cioara din Arad și Enea Joldea din Hălmașiu. Răspunsurile liturgice le-a dat cu multă precizie corul vocal de țărani condus de învă. Tomuța.

În biserică abia au încăput vreo 200 credincioși, ceilalți, ca la 3000 au trebuit să stea afară în jurul bisericii. De aceea la sfârșitul sf. liturgii, amvonul a fost așezat afară înaintea ușii bisericii de cătră miazăzi. Aici și-a ținut Pr. Sf. Sa predica încunjurat de 20 preoți în fața alor peste 3000 credincioși din loc și din comunele din apropiere și din departare de 25 km. și postați în vale în semicerc.

Părea, că vezi pe dl. Hristos predicând poporului de pe munte. Adevărată sărbătoare de înălțare sufletească!

Ținuta Arhiereului plină de maiestate, cuvântarea rostită cu voce sonoră și putere convingătoare, la înțelesul tuturor, învățăturile practice date poporului și menite să contribuie efectiv la renașterea sufletească a poporului și la îndreptarea vieții lui, a impresionat adânc poporul; s'a observat pe fețele lor radioase, că se simt legați sufletește cu Arhiereul lor, care așa bine a știut să-le vorbească la inimă; iar Pr. Sf. Sa părea, că a întinerit și nu mai simțea oboseala și greutatea serviciului de peste 4 ore.

Mult a ridicat sărbătoarea zilei și timpul favorabil. Pare că toată suflarea laudă pe Domnul; pare că soarele văile, cu dealurile și pădurile încă s'au bucurat cu noi.

După sfârșitul predicii acoperită cu aplauze frenetice, a urmat stropirea cu apă sfințită, sărutarea sf. cruci și împărțirea anaferei; ceace a ținut mai mult de una oră. S'a constatat, că unele mueri au venit de două ori, să sărute sf. cruce.

După masă s'a dat în onoarea Pr. Sf. Sale și a oaspeților un concert împreună cu dialoguri instructive rostite de școlărițe sub conducerea zelosului învățător Tomuța, cari au stors aplausele publicului.

Eupă concert Pr. Sf. Sa, însoțit de suită a distins cu înalta sa vizită pe secretarul comunal și pe învățătorul locului, vătavul banderului, care ne-a primit la hotarul comunei Rîșculița.

Luni în 12/25 Septembrie a. c. la reîntoarcerea către reședința din Arad, a vizitat comunele: Dobroț, Leauți și Stea pretutindenea întâmpinat fiind Pr. Sf. Sa cu multă dragoste și venerațiune de poporul credincios în frunte cu preotul locului. În fiecare biserică a oficiat un serviciu divin scurt, a cetit rugăciunea de deslegare și a ținut poporului câte o cuvântare potrivită împrejurărilor locale îndemnându-l să țină la biserică și credința strămoșască, care ne-a conșervat limba și sufletul românesc; să asculte de stăpânire; să trăiască viață conjugală curată, creștinească; să se îngrijască de creșterea copiilor dându-i la meserii și Industriei.

În Leauți s'a luat masa dată în onoarea Pr. Sf. Sale de învăț. locului, Alexandru Pârva; În trecere pe lângă comunele Tiulești, Tomești și Târnavă, deoarece din scurtimea timpului nu le-a putut vizita, poporul în frunte cu preoții acestor comune, au întâmpinat pe Pr. Sf. Sa, la hotarul comunei. Pretutindenea cu aceeași venerațiune, dragoste sinceră și sete după învățătură și sfaturi bune.

Au fost înalțătoare cele două cazuri din Tiulești și Tomești, unde poporul sub cerul liber a promis solemn Pr. Sf. Sale, că într'un an sau în cazul cel mai rău în doi ani, vor renova și ei biserica și se vor simți fericiți, dacă vor putea saluta în mijlocul lor pe Pr. Sf. Sa, ca să le sfințească biserică, pentru că nici ei nu voiesc să rămână mai pe jos de cât celelalte comune.

Merită deosebită atențiune biserică din Stea cu pictura ei din anul 1823. Întreg interiorul bisericii e pictat, de sus până jos. Aproape întreg Testamentul vechi și Testamentul nou îl vedem înaintea ochilor. Se susține, că pictura ar fi opera unui preot.

Vizitând comunele de mai sus, un lucru m'a surprins și nu-l pot înțelege. Toate bisericile vizitate sunt zidite sus pe coline destul de înalte și nicăiri n'am văzut treapte sau scări pe cari să poți urca mai ușor colina până la biserică, deși în părțile aceste se află și peatră și lemn berechet. Nu înțeleg, că iarna, când plouă, ninge și îngheață, cum urcă poporul colina și cum ajunge până la ușa bisericii fără să nu alunece de sus în jos la vale, mai ales bătrânii. S'au acestia nu cercetează iarna biserică?

La orele 2 $\frac{1}{4}$ după masă am sosit cu trăsurile la gara din Vața de jos însoții de primpretorele Dr. I. German, protopopii suspomeniți și preoții din comunele învecinate; iar de aici cu trenul de 3 ore am reîntors cu Pr. Sf. Sa la Arad.

Nu pot trece cu vederea înainte de încheierea acestui raport, să nu amintesc încă o împrejurare și anume:

Credința generală este, că ținuturile vizitate sunt

sărmane, că poporul cu preoțimea trebuie să se lupte cu sărăcia în lipsa de pământ roditor.

Eu însă cred, că dacă poporul din părțile acestea este astăzi mai sărac decât cel din câmpiile mănoase, cauza principală e, că nici nu știe nici n'are mijloacele necesare să exploateze bogățiile dealurilor, văilor și pădurilor precum nici cei din câmpie nu știu exploata în destul pământul mănos.

Am credință tare, că prin dezvoltarea industriei prin școală bună, diligență și muncă rațională, părțile acestea pot fi prefăcute în 20-30 ani adevărate izvoare de bogăție națională.

Coresp.

Naționalismul*)

(Urmare.)

În această privire se adâncă tot mai mult și din sufletu-și scotea la fel cu minerii, cele mai prețioase pietri. Învățăcelul său se închideă, ori se plimbă, ca să privească tumultul și să-și bată joc de tumult și tumultul nu era pentru el decât o turmă, o simplă turmă, în înțelesul de toate zilele. Dela Schopenhauer am putea învăța să ne încredem în puterile proprii, iar delă Nietzsche să fim îngâmfăți, disprețuiți. — Carlyle are vederi purificate, trecute prin rețorta dreptului adevărat și isvorite din legea menirii omenesti. El admiră eroii omenimii și le face un cult osebit. Înaintea lui oricare muncitor poate să fie erou dacă lucrează cu însuflețire, cu eroism. Fiecare lucrător e un mic poet fie că lucrează pentru pâinea de toate zilele, fie că pentru pâinea vieții. Dar nu știu cum, eroii săi, ridicăți până la treapta de preoți și regi ai naturii, lucrează mai mult pentru sine, deși ca niște roți ale unei mașinării uriașe. „Idealul zace în tine însuți“, pare c'ar fi deviza fiecărui erou al lui Carlyle. Vom admira totdeauna pe omul, care prin muncă cinstită s'a făcut erou, îi vom face cult, ca și noi să ne însuflețim de eroismul lui, dar cu o rezervă: idealul să nu zacă numai în erou, ci să-l găsească și în oamenii săi. Carlyle a găsit idealul în eroii săi, dar aceștia nici nu-l caută în oameni. — Ibsen prin opera sa — și poate mai mult prin felul său de viață — lărgeste, îmbogățește și înfrumusețează principiul individualist. La el familia se prezintă drept celulă creatoare, familia ia locul individului, în familie e idealul, familia muncește. Nu atât pentru sine, ce e drept, dar izolată de lume. Individul a primit o dezvoltare, a trecut prin evoluțiune, i-s'a lărgit cercul de activitate, ori mai corect: i-s'a lărgit sfera idealului. Tipul său de individ, familia, încă e un fel de supraom. („În nemărginire“.)

Lărgindu-se sfera idealului, crește iubirea și scade egoismul. Iubirea crește totdeauna în detrimentul egoismului. Tocmai prin aceasta se naște o durere, care apoi e năbușită de alta. Din ce iubești pe mai mulți din ce ești mai mare ca altruist, dar ai lipsă de inimă mare. Ca să-ți poți iubi familia, trebuie să des-

braci o mare doză de egoism. Trebuie să ridici în inimă-ți un altar familiei, iar pe altar ți-se cere să-ți jertfești tot ce ai mai scump. Chiar și viața. Aceasta e a doua durere, care năbușește durerea dintâiu. Iată de ce e greu s'ajungem și la această desbrăcare de egoism. Cine știe cum și-ar fi iubit Nietzsche familia, ori chiar Schopenhauer! E o durere, cum zisei, dar e și mai mare durerea când ni-se lărgeste idealul, ca să cuprindă mai multe familii. Coriolan se lăsă învins de mamă, soție și fiu, dar Roma degeaba ar fi îngenuchiat la picioarele lui. Coriolan a desbrăcat egoismul numai până la iubirea de familie și viața și-a dat jertfă acestei iubiri, dar mai mult n'a putut să cuprindă în inimă.

Când ai ajuns să-ți iubești nu numai familia, ci și comuna-ți, te-ai scăpat de o mare doză de egoism. Ai călcat pe-o treaptă mai înaltă a altruismului. Ești mai om. Și aci vei, aveă o durere, o durere mai mare, iar ca să-ți mărești iubirea peste hotarul comunei, trebuie să înduri o și mai mare durere. Cetățile Grecilor și Romanilor poate tocmai pentru aceasta aveau atâția eroi. Mucius Scaevola s'a jertfit pentru Roma, dar puțini s'ar fi găsit la fel cu el când se zicea despre imperiul roman, că e tot pământul. Cauza? Au crescut hotarele teritorului, dar n'au fost inimi, cari să umplă acest teritorului, dar n'au fost inimi, cari să umplă acest teritor întreg cu dragoste.

O altă desbrăcare de egoism găsim la eroii din Iliada. Țărișoarele din cari eră compusă Elada, erau tot atâtea patrii. Fiecare aveă mai multe comune și acestea erau iubite de fiecare erou. Nici unu nu-a putut să iubească Elada în întregime. Eră destul de mare durerea iubirii și a desbrăcării de egoism ce se cuprindea în patriotismul lor, care eră pentru o parte din Elada. S'au dat chiar și războaie între țărișoarele acestea dovedindu-se că e greu să-ți desbraci egoismul, e greu să-ți mărești iubirea. Patriotismul local, pe care-l întâlnim pretutindeni, își are explicația tocmai în faptul că n'am putut să ne mărim iubirea.

Dacă iubire-ți — în creșterea ei — e mai mare decât hotarul comunei în care te-ai născut, să știi, c'a luat un avânt puternic și că creșterea ei va continua până la marginile țării. Ai scuturat de pe gât-ți aproape cu totul jugul egoismului. Dar e jug egoismul? N'ar fi jug dacă ținta omului ar fi numai una: conservarea eului. Acest scop însă, numai acest scop îl au numai animalele și ele numai acesta-l au și încă animalele cele mai de jos pe scara zoologică, al căror scop parecă e redus la fecundațiune și deodată cu aceasta pier. Unicelularele în momentul fecundațiunii, în clipa sciziparității pier. Vor fi două din una, dar nici una din acestea două nu e identică cu celula din care sunt. Menirea omului și scopul omului însă sunt înalte. Nu putem să zicem, că mai presus decât al animalelor, deoarece nu putem admimite compararea în acest punct, ci vom zice: scopului omului e înalt. Care e acel scop? Nu l-am găsi

în teoriile filosofilor, dar îl avem în Sft. Scriptură. „Fiți desăvârșiți, precum și Tatăl vestru din ceruri desăvârșit este“. De cauți altă rezolvire la întrebarea, „ce mi-e scopul“, ajungi în conflict cu tine însuți. Urmările filozofiei bazate pe teoria egoizmului ar produce o veșnică disarmonie, deprimare în sufletul nostru. Știința stă neputincioasă în fața întrebării, căci ea influentează asupra minții reci și o lasă rece, iar mintea rece — am amintit — nu ne îndeamnă să desbrăcăm egoismul.

(Va urmă.)

„Pomul“ reuniune de cruțare și ajutorare de sociațiune din Mândruloc și jur.

Convocare.

Accionarii reuniunii de cruțare și ajutorare „Pomul“ sunt invitați la a

III. adunare gen. ordinară

care se va ținea în Mândruloc, Duminică în 16 Octomvrie 1922 d. a. la 3 ore în școala confesională în următoarea

Ordine de zi.

1. Raportul direcțiunii și a comisiunii de supraveghere despre gestiunea anilor 1916, 1917, 1918, 1919, 1920.
  2. Darea absoluturului direcțiunii și a comisiunii de supraveghere pentru anii 1916, 1917, 1918, 1919, 1920.
  3. Deciderea asupra Licvidării asociațiunii și alegerea licvidătorilor.
  4. Eventualele propuneri.
- Mândruloc, la 27 Septemvrie 1922.

Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decemvrie 1916. Activa. Cassa 405.23, Capitale elocate la bănci 328.30, Escont 2300, Debitori 150.61, Total 3184.14. **Passiva. Cvote incurse** 3046, Fond de rezervă 30.58, Profit: din anul trecut Cor. 73.03, din anul crt. Cor. 34.53, total 107.56. Total: 3184.14. Mândruloc, la 31 Decemvrie 1916. Direcțiunea și Comitetul de supraveghiere.

Bilanț la 31 Decemvrie 1917. Activa. Cassa în număr 343.89, Capitale elocate la bănci 2245.31. Escont 500, Debitori 127.19. Total: 3216.39. **Passiva. Cvote incurse** 3046, Fond de rezervă 30.58, Profit net din anul trecut Cor. 107.56, din anul crt. Cor. 32.25 total 139.81. Total: 3216.39. Mândruloc, la 31 Decemvrie 1917. Direcțiunea și Comitetul de supraveghiere.

Contul Bilanț, la 31 Decemvrie 1918. Activa. Cassa în număr 671.89, Capitale elocate la bănci 2245.31, Escont 200, Debitori 127.19. Total 3244.39. **Passiva. Cvote incurse** 3046, Fond de rezervă 30.58. Profit din anul trecut Cor. 139.81, din anul crt. Cor. 28, total 167.81. Total: 3244.39. Mândruloc, la 31 Decemvrie 1918. Direcțiunea și Comitetul de supraveghiere.

Contul Bilanțului, la 31 Decemvrie 1919. Activa. Cassa în număr 687.89, Escont 200, Capitale elocate la bănci 2245.31, Debitori 127.19. **Passiva. Cvote incurse** 3046, Fond de rezervă 30.58, Profit net din anul trecut Cor. 167.81, din anul crt. Cor.

16. total 183.81. Total: 3260.39. Mândruloc, la 31 Decembrie 1919. Direcțiunea și Comitetul de supraveghiere.

Contul Bilanț, la 31 Decembrie 1920. Activa. Casa în număr 1704.59. Total: 1704.59. **Passiva.** Cvote încurte 1525, Fond de rezervă 15.29, Profit net din anul trecut Lei 91.90, din anul crt. Lei 74.40, total 166.30. Total: 1704.59. Mândruloc, la 31 Decembrie 1920. Direcțiunea și Comitetul de supraveghiere.

Aviz școlar.

Neputând fi terminate pe 1 Octombrie n. renovările la alumneele diecezan *înscrierile și începerea lecțiilor* în clasele inferioare (I—IV) ale școalelor normale ort. române din Arad se amână pe zilele de 3/16 și 4/17 Octombrie.

La înscrieri elevii interni vor achita taxele în alimente și rata primă (700 Lei) din taxa de întreținere în bani, fără considerare, ori de sunt bursier ori solvenți își vor aduce cu sine albiturile prescrise. Ceice nu vor satisface îndatoriri nu vor fi înscriși, nici admiși în internat.

On. Oficii parohiale sunt rugate a aduce acestea la cunoștința elevilor noștri din parohiile pe cari le administrează.

Direcțiunea școlii normale
ort. rom. din Arad.

Mulțămită publică.

Subscriși, aducem sincerele noastre mulțămiri tuturor acelor, cari cu cuvântul și cu fapta Dlor ne-a mângăiat cu ocaziunea trecerei din viață a neuitatei noastre fiice Genica.

În special mulțămim P. O. Dlui pprezbiter P. Givulescu, care prin prezența și prin cuvântul P. O. Dsale autoritativ, în toată vremea știe să aline durerile tuturor celor loviți de soarte.

Mulțămim apoi Dlor preoți C. Popescu din Păuliș și V. Dălu catihetel școlilor de stat din Lipova, învățătorilor R. Muntean, G. Ciochină din Radna și S. Bărlea din loc, cari au participat la actul înmormântării.

Aducem mulțămiri și vredniaului conducător al corului bisericesc din Lipova Dlui V. Lugojanu, care prin cântările duiioase, executate cu cea mai mare precizie a vărsat un strop de mângăiere în inimile noastre, adânc întristate.

Șoimoș, la 17/30 Sept. 1922.

Ilie Chebelev și Soția:

CONCURSE.

Repețit.

Conform ord. lui Ven. Cons. diecezan Nr. 2350/922, pentru îndeplinirea parohiei Sarafola, prin aceasta și publică concurs din nou cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 29 jughere catastrale.

2. Stola prescrisă de lege, iar în birul preoțesc 3 (trei) litre de grâu de fiecare jugher catastral.

3. Intregirea dotațiunei preoțești dela stat.

4. De cvartir se va îngriji alesul preot nefiind în comună casă parohială.

5. Toate dările de stat și comunale le va solvi alesul preot.

6. Alesul preot va avea și să catihizeze în școala ee toate zilele și la cea de repetiție fără remunerație specială.

7. Reflectanții la acest post, din altă dieceză, trebuie să aibă prealabilă învoirea Preasfinției Sale Domnului Episcop diecezan.

8. Parohia e de clasa primă. Dela recurenți se cere cvalificația normală în concluzul Nr. 84 din 1910 al Sinodului Eparhial.

Rugările de concurs ajustate cu extras de boțez, atestat de cvalificație preoțească, atestat de apartinență și eventualele atestate de serviciu adresate com. parohial ort. român din Sarafola se vor trimite of. protopopesc gr. or. rom. din B.-Comloș, jud. Timiș-Torontal.

Recurenții în termenul regulamentar se vor prezenta în cutare Duminecă, ori sărbătoare în sf. biserică din Sarafola pentru a-și arată desteritatea în cant și oratorie.

Comitetul parohial ort român din Sarafola.

În conțălegere cu mine: *Dr. Ștefan Cioroianu,*
protopop.

1—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa III-a Hisiaș, tractul Belinț, sescrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesiune parohială constătătoare din 30 jughere pământ, parte arător, parte fânaț și un intravilan de 800⁰⁰.

2. Casă parohială cu 2 camere, bucătărie, apoi grajd și intravilan.

3. Stolele legale.

4. Intregire dela stat, după cvalificația alesului. Alesul va purta toate dărurile publice după sesia ce o beneficiază, după locuință și intravilan.

De asemenea e îndatorat a catihiza pe elevii de religia gr. or. română dela școala comunală din loc, fără altă remunerație.

Reflectanții au să-și așteaină petițiile instruate cu documentele recerute comitetului parohial din Hisiaș, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, în termenul concursual și să se prezenteze într'o Duminecă, ori într'o sărbătoare, în sft. biserică din Hisiaș, spre a-și arată desteritatea în tipic și cântare, eventual în oratorie și în celebrare.

Dacă sânt din altă dieceză trebuie să meargă la șeful tractual nainte de a se prezenta în parohie, spre dovedi, că au cvalificația poștită de clasa parohiei, respective la P. S. Domn Episcop diecezan, spre a li se da voe să reflecteze.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine:

Gherasim Sârbu,
protopresbiter.

—□—

1—3

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial

Censurat: Censura presei.